
ASSOCIATION OF NORWEGIAN STUDENTS ABROAD
DU REISER ALDRIG ALENE

Politisk arbeidsprogram 2018-2019

Foreslås vedtatt på ANSAs 62. generalforsamling

ANSAs formål er å

- informere om og oppfordre til utdanning i utlandet*
- ivareta utenlandsstudentenes faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser*
- skape forståelse for den ressurs utenlandsstudentene representerer i kraft av sin internasjonale erfaring og kompetanse*

1 **INNLEDNING**

2
3 Alle skal ha lik rett til å velge egen utdanning og utdanningssted. Å studere i utlandet skal være en
4 reell mulighet for alle, uavhengig av alder, kjønn, sosial, geografisk eller økonomisk bakgrunn. Lik rett
5 til utdanning innebærer at utenlandsstudentene må sikres økonomiske rammevilkår som gjør det
6 mulig å gjennomføre et studium i utlandet uten egenfinansiering. Studentene skal reflektere
7 mangfoldet i det norske samfunn, kulturelt, sosialt og geografisk. Utenlandsstudenter med barn skal
8 ha de samme rettigheter som studenter i Norge med barn.

9
10 Studieoppholdets varighet er av stor betydning for den erfaring som studenten tilegner seg. Det er
11 viktig å anerkjenne at ulike typer studieopphold i utlandet gir ulik kompetanse. Det språklige, kulturelle
12 og faglige utbyttet henger naturlig sammen med lengden på utenlandsoppholdet, og det er derfor
13 uakseptabelt å føre en politikk hvor delgradsstudier prioriteres på bekostning av helgradsstudier.

14
15 Det gir store samfunnsøkonomiske gevinster at studenter tar utdanning i utlandet. Sammenlignet med
16 kostnaden ved å opprette nye studieplasser i Norge, er det svært lønnsomt for staten at studenter tar
17 utdanning i utlandet. Derfor er det uakseptabelt at gjeldsbyrden for utenlandsstudentene øker i utakt
18 med hjemmestudentenes gjeldsbyrde. I en tid hvor etterspørselen etter utdanning vil øke, bør det
19 legges til rette for at de som ønsker å studere i utlandet, får mulighet til det.

20 **MÅLSETNINGER FOR STUDENTMOBILITET**

21 **Målsetning for antallet utenlandsstudenter**

22
23 Minst 10 prosent av studenter i høyere utdanning bør ta helgradsstudier utenfor Norge. Av den
24 gjenværende studentmassen bør 30 prosent gjennomføre minst ett semester i utlandet i løpet av
25 graden innen 2020, og 50 prosent innen 2030.

26 **Geografisk og faglig spredning**

27
28 Det er ønskelig å ha en god geografisk og faglig spredning av norske studenter i utlandet.

29 **Lavere og høyere grad**

30
31 Med færre studenter på lavere grad i utlandet svekkes også rekrutteringsgrunnlaget for høyere grad.
32 En nødvendig økning av den totale studentmobiliteten forutsetter at det satses mer på å tilby
33 utenlandsopphold så tidlig i utdanningen som mulig.

34 **Delgradstudier**

35
36 Gjennom utveksling av kunnskap, ideer og kultur bidrar studentmobilitet til økt kvalitet i høyere
37 utdanning. Alle studenter i Norge skal derfor ha mulighet til å ta deler av utdanningen i utlandet.
38 Rammeplaner, regelverk og byråkrati skal ikke være til hinder for, men bidra til å fremme
39 studentmobilitet. Statlige økonomiske tilskuddsordninger til institusjonene må fungere som insentiv for
40 studentutveksling. Institusjonene må sørge for gode overganger. Fag tatt i utlandet og fag tatt på egen
41 institusjon, må gi lik uttelling selv om innholdet i fagene kan avvike noe. Institusjonene må anerkjenne
42 at delgradsstudenter i de fleste tilfeller vil ha andre fagkombinasjoner enn hjemmestudentene.

43
44 Det bør være et mål for institusjonelle avtaler å unngå brukerbetaling. Utdanningsinstitusjonene må ta
45 ansvar for studentmobilitet ved å inngå et bredt utvalg utvekslingsavtaler. Avtalene må sikre kvalitet og
46 faglig utbytte både for innkommende og utreisende studenter. Internasjonale mastergrader,
47 fellesgradsprogrammer og andre programmer må ha klare mål og lett tilgjengelig informasjon, og må
48 være kvalitetssikret og forutsigbare for studentene. Utveksling bør bli noe man aktivt må velge bort,
49 fremfor dagens ordning hvor man aktivt må søke.

50 **Yrkesfag**

51
52 Det må legges til rette for at elever på yrkesfaglige retninger på videregående og studenter på
53 fagskoler får muligheten til å ta hele eller deler av utdannelsen i utlandet.

54 **Antall innreisende må økes og forholdene bedre tilrettelegges**

55
56 Samtidig som norske studenter skal ha mulighet til å studere i utlandet, er det viktig å sørge for at
57 internasjonale studenter får mulighet til å studere i Norge. Balanse i antallet innreisende og utreisende
58 studenter må skje ved at antallet innreisende studenter økes, ikke ved at antallet utreisende
59 reduseres. Norske studenter i utlandet er de fremste ambassadørene for Norge som studieland.
60

- 61
62 ANSA vil:
- 63 • At norske studenter i utlandet utgjør minst 10 prosent av den totale norske studentmassen.
  - 64 • At studentene på delgradstudier i utlandet skal ha krav på en forhåndsgodkjenning av studier i
65 utlandet.
  - 66 • At minst 30 prosent av alle studenter i Norge skal ha minst et semester i utlandet i 2020, og at
67 dette øker til 50 prosent i 2030.
  - 68 • At finansieringsystemet for universitets- og høyskolesektoren stimulerer til økt utveksling.
  - 69 • At Kunnskapsdepartementet setter tydelige mål for utveksling og premierer institusjonene som
70 når disse målene.
  - 71 • At norske utdanningsinstitusjoner må legge til rette for utenlandsopphold som en del av
72 graden gjennom å strukturere studiet på en måte som gjør dette reelt mulig.
  - 73 • At det blir enklere og bedre vilkår for språkstudier i utlandet.
  - 74 • At gratisprinsippet bevares for utenlandske studenter som ønsker å studere ved norske
75 universiteter og høyskoler.
  - 76 • At studenter med funksjonshindringer har de samme mulighetene til å dra på utveksling som
77 andre studenter.
  - 78 • At utveksling blir en standard man aktivt må velge bort.

79 80 **KVALITET**

81
82 **Kvalitet**
83 ANSA mener at kontroll og begrensning av studentenes valg av lærested og studium i utlandet på
84 bakgrunn av rangeringslister i seg selv ikke sikrer utdanningskvalitet. Kvalitet må knyttes opp mot det
85 utbyttet studenten får ut i fra egne interesser, forutsetninger og behov. Best mulig tilrettelegging for
86 kvalitativt gode studievalg må først og fremst skje gjennom god studie- og karriereveiledning.

87
88 **Godkjenning og anerkjenning**
89 Det er nødvendig å ha et velfungerende og forutsigbart system for godkjenning av utenlandsk
90 utdanning. Utdanning i utlandet skal kvalitetsmessig være jevn god med, uten å nødvendigvis være
91 identisk med, den norske for å gi grunnlag for godkjenning i Norge. Norske myndigheter med ansvar
92 for å godkjenne utenlandsk utdanning og å gi autorisasjon til å praktisere yrker i Norge må sørge for at
93 utenlandsstudenter enkelt kan sette seg inn i de formelle kravene for godkjenning og/eller
94 autorisasjon. Ved endringer i de formelle kravene for godkjenning og/eller autorisasjon, skal ikke
95 studenter som har påbegynt sin grad bli negativt påvirket av dette.

96
97 **Opptak til videre studier i Norge**
98 ANSA vil at utdanning i utlandet på bachelornivå skal kunne kvalifisere til opptak til masterutdanninger
99 i Norge på lik linje med tilsvarende utdanning fra Norge. ANSA vil at norske universiteter og høyskoler
100 tilrettelegger bedre for at studenter med utdanning fra utlandet skal kunne gå videre på studier i
101 Norge. ANSA vil jobbe for at universiteter og høyskoler i større grad skal tilpasse opptakskravene til
102 studenter med utenlandsk utdanning, for å sikre at ulik studieoppbygging og opptaksprosess ikke er til
103 hinder for å fortsette påbegynt utdanningsløp i Norge.

104
105 Det er avgjørende at listen for generell studiekompetanse for utenlandske søkere (GSU) ikke blir et
106 hinder for personer med utenlandsk utdanning som ønsker å studere eller arbeide i Norge. Utdanning
107 fra utenlandske læresteder skal anerkjennes på lik linje med tilsvarende utdanning fra norske
108 læresteder.

109
110 **Kunnskap om utenlandsstudier**
111 Det er viktig å spre objektiv og nøytral kunnskap om utdanning fra utlandet på flere plan i det norske
112 samfunn. ANSA skal fortsette å være Norges ledende informasjonssenter for utdanning i utlandet.

113
114 **Studentvelferd i utlandet**
115 God studentvelferd gir bedre studiekvalitet. Et godt tilbud om faglig og sosialt nettverk, rådgivning og
116 beredskap under studiene, er avgjørende for å håndtere utenomfaglige forstyrrelser og sikre større
117 grad av studenttilfredshet og gjennomføring. Utenlandsstudentene må ha et dekkende velferdstilbud
118 på lik linje med det som tilbys studenter i Norge. De norske institusjonene har også et ansvar for
119 studentene når de er på utveksling.

120

121 ANSA vil:

- 122 • At Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) styrkes, for å kunne sikre
- 123 kvalitetsgodkjenning av alle akkrediterte utdanninger i alle land.
- 124 • At GSU-listens kriterier for krav til generell studiekompetanse forenkles.
- 125 • At kriterier for godkjenning av helsefagutdanninger forenkles og at utenlandsk utdanning
- 126 anerkjennes på linje med norsk utdanning.
- 127 • At helsefagstudenter utdannet i utlandet, uavhengig av autorisasjonsnivå, er sikret lik tilgang
- 128 til praksis og turnustjeneste som helsefagstudenter tatt opp gjennom Samordna Opptak.
- 129 • At kriterier for godkjenning av profesjonsfagsstudier blir gjort kjent før studenten begynner på
- 130 studiet.
- 131 • At Helse- og omsorgsdepartementet presiserer regelverket for godkjenning av helsepersonell
- 132 slik at norske studenter på Lånkasse-godkjente studier har større forutsigbarhet når de søker
- 133 om autorisasjon.
- 134 • At det statlige tilskuddet til ANSAs informasjonssenter for studier i utlandet økes.
- 135 • At det statlige tilskuddet til ANSAs velferdsarbeid økes.
- 136 • At utenlandsstudenter er sikret samme nivå av statlige velferdstjenester, bistand og krisehjelp
- 137 som studerende i Norge har tilgang til.
- 138 • ANSA skal arbeide for et bedre og rettferdig system for oversettelse av karakterer fra
- 139 utenlandske studiesteder.

140

141 **STUDIEFINANSIERING**

142

143 Staten har det overordnede ansvar for å sikre studiefinansieringsordninger som muliggjør

144 utenlandsstudier for alle, uavhengig av sosioøkonomisk bakgrunn. Den økonomiske støtten må ta

145 hensyn til utenlandsstudentenes spesielle situasjon, og studiefinansieringen må dekke de reelle

146 studie- og levekostnader. Studiefinansieringen må være forutsigbar. Studenter som er i gang med et

147 utenlandsstudium, må ikke få sine økonomiske betingelser forverret underveis.

148

149 **Dimensjonering**

150 Spådommer om fremtidig behov for arbeidskraft innenfor fagfelt har tradisjonelt slått feil, og derfor står

151 studenter i Norge i dag fritt i sitt valg av utdanning. Utenlandsstudenter skal også stå fritt i sitt valg av

152 utdanning.

153

154 **Gjeldsbelastning**

155 Gjeldsbelastningen totalt skal ikke være større for en utenlandsstudent enn for en som har tatt et

156 tilsvarende studium i Norge. Da gjeldsbelastningen alt er meget skjevfordelt er det svært kritikkverdig

157 når nye støtteordninger kommer i form av rene lån, uten stipendandel. Den faglige valgfriheten for

158 studier i utlandet som fulgte av omleggingen av studiefinansieringsordningene i 2004, må beholdes,

159 og skolepengestøtten må styrkes.

160

161 **Tilleggsstipendiering**

162 Styring av studentstrømmen må skje gjennom insentiver og ikke gjennom begrensninger. Dersom det

163 skapes incentivordninger for å stimulere til økt studentmobilitet til prioriterte land og fag, må disse

164 komme i tillegg til en styrking av den generelle skolepengestøtten. Tilleggsstipendet bør styrkes.

165

166 **Valutarisiko**

167 Utenlandsstudenter skal ha rett til minimum det samme støttebeløpet som studenter i Norge til å

168 dekke bo- og levekostnader. Staten, ikke utenlandsstudentene, skal bære den største risikoen ved

169 valutasvingninger. En økning i stipendandelen av skolepengestøtten vil gjøre utenlandsstudentenes

170 studiestøtte mindre eksponert for valutasvingninger.

171

172 **Tilbakebetaling**

173 Vilårene for tilbakebetaling skal være de samme om man etter endt utdanning arbeider i Norge eller i

174 utlandet. Det skal være rentefritt i studietiden. Studielånsrenten etter studiene skal være

175 markedsstyrt, men subsidiert.

176

177 **Språkstipend**

178 En stor del av å være utenlandsstudent er å bo og leve i et fremmed land med en annen kultur.

179 Nøkkelen for å klare dette er å lære språket i det landet en studerer i. Med dagens ordning gis det

180 stipend dersom en studerer i et ikke-engelsk- eller norskspråklig land, og undervisningsspråket ikke er

181 engelsk eller norsk. Tilbudet må utvides slik at studenter som studerer i et ikke-engelskspråklig land
182 også får muligheten til å motta språkstipend uavhengig av undervisningsspråket.

183

184 ANSA vil:

- 185 • At stipendandelen av skolepengestøtten økes til 70 prosent for alle utenlandsstudenter.
- 186 • At stipendandelen av skolepengestøtten måles ut fra hele skolepengestøtten, og ikke som i
- 187 dag ut i fra et tak på 67 191 NOK.
- 188 • At skolepengestøtten tilpasses faktiske kostnader og reguleres i takt med prisveksten på
- 189 skolepenger.
- 190 • At tidligere kutt i reisestipendet reverseres.
- 191 • At renteøkningen på studielånet fra SB2017 reverseres.
- 192 • At topplånet for særlig høye skolepenger legges inn under dagens stipendomgjøringsordning.
- 193 • At funksjonshemmede og kronisk syke sikres samme tilgang til ytelser som de har i Norge
- 194 under studieopphold i utlandet, uten å pådra seg ekstra kostnader.
- 195 • At mottakere av ekstrastipend for søkere med nedsatt funksjonsevne sikres lik rett til å
- 196 arbeide i sommerferien, uavhengig av Lånekassens definisjon av «sommerferie» (perioden
- 197 15. juni - 15. august).
- 198 • At norske studenter skal kunne ta utdanning i EU på like betingelser som EU-borgere.
- 199 • At tilleggsstipendet økes for å i større grad dekke de faktiske skolepengene og at antallet
- 200 skoler på kvalifiseringslisten utvides for å anerkjenne at det er et mangfold av universiteter i
- 201 verdensklasse.
- 202 • At hele studiestøtten årlig indeksreguleres etter prisstigningen i Norge.
- 203 • At dagens rentepåslag i første omgang reduseres til ett prosentpoeng og på sikt fjernes.
- 204 • At det gis 12 måneders betalingsutsettelse etter avsluttet studium.
- 205 • At reglene for rentefritak forenkles og terskelen for å få rentefritak de første 12 måneder etter
- 206 avsluttet studium senkes.
- 207 • At det gis rentefritak og betalingsutsettelse så lenge man er student, tar doktorgrad eller er
- 208 praktikant, også om man ikke mottar støtte fra Lånekassen.
- 209 • At den totale studiestøtten økes slik at man kan være fulltidsstudent uavhengig av
- 210 sosioøkonomisk bakgrunn.
- 211 • At språkstipend skal gis uavhengig av undervisningsspråket.
- 212 • At utenlandsstudenter skal kunne arbeide ved siden av studiene uten å risikere å miste plass i
- 213 norsk folketrygd, og at reglene rundt arbeid i utlandet og norsk folketrygd klargjøres.

214

215 **SAMARBEID OG REPRESENTASJON**

216

217 ANSA skal være en synlig interesseorganisasjon og kunnskapsleverandør i norsk utdanningsdebatt
218 og aktivt søke å påvirke utformingen av politikken for internasjonalisering av utdanning.

219

220 ANSA skal samarbeide med ambassader og relevante internasjonale organisasjoner når det gjelder
221 tilrettelegging og støtte for utenlandsstudentene og politiske interesseområder.

222

223 ANSA vil:

- 224 • Ha fast styreplass i Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning
- 225 (Diku), i NOKUT og i Lånekassen.
- 226 • Styrke det lokale samarbeidet med norske utenriksstasjoner, handelskamre og
- 227 representasjonskontorer for norske organisasjoner og bedrifter.
- 228 • Videreføre beredskapssamarbeidet med Sjømannskirken.

229

230 **GRUNNSKOLE OG VIDEREGÅENDE OPPLÆRING**

231

232 **Forberedt på utenlandsstudier**

233 ANSA mener at grunnskolen og den videregående opplæringen må ha som mål å gjøre elevene
234 generelt kvalifisert også for opptak til studier i utlandet. ANSA ønsker ikke at ordningen med generell
235 studiekompetanse svekkes, da dette betyr at det kan bli vanskeligere og mer uoversiktlig for elevene å
236 kunne møte de opptakskrav som utenlandske læresteder setter. Språkundervisningen i den skolen må
237 styrkes. Arbeidet med å opplyse om verdien av språkkunnskap må også intensiveres.

238

239 **Rådgiving**

240 Rådgivertjenesten for karriereveiledning må styrkes. Rådgivere må ha den nødvendige kompetansen
241 og tid til å informere og veilede elevene om studiemuligheter i utlandet. Internasjonalisering burde
242 innlemmes i læreplan i faget «Utdanningsvalg» på ungdomstrinnet.

243

244 **Utenlandsopphold**

245 Det må bli lettere å ta hele, eller deler av, den videregående opplæringen i utlandet. For at elever skal
246 kunne fortsette på norsk videregående skole etter et utenlandsopphold må fag fra andre land i større
247 grad godkjennes. Når det gjelder vitnemål fra videregående opplæring i utlandet må prosessen for
248 oppnåelse av generell studiekompetanse forenkles, for eksempel at man får generell
249 studiekompetanse på betinget grunnlag ved å ta norsktest ved første mulige sjanse i løpet av første
250 studieår. Lånekassens støtteordninger for å dekke levekostnader og skolepenger for videregående
251 elever i utlandet bør utvides og styrkes.

252

253 **Yrkesfag**

254 Videregående skoler med yrkesfaglige retninger må legge til rette for at deler av skolegangen og/eller
255 læretiden kan tas i utlandet.

256

257 ANSA vil:

- 258 • Styrke fagretninger som leder frem til generell studiekompetanse med sikte på å gjøre det
- 259 lettere for norske elever å komme inn på utenlandske læresteder.
- 260 • Styrke språkopplæringen på alle nivåer i skolen.
- 261 • At internasjonalisering innlemmes som et eget tema i faget «Utdanningsvalg» på
- 262 ungdomstrinnet.
- 263 • Støtte opplegg som legger til rette for å ta deler eller hele videregående opplæring i utlandet.
- 264 • Ha økt oppmerksomhet om yrkesfag og arbeide for å styrke mulighetene for utveksling og
- 265 internasjonalisering for elever på yrkesfaglige retninger.

266

267 **ANDRE UTENLANDSOPPHOLD**

268

269 ANSA vil jobbe for bedre og mer entydig informasjon til studenter som velger å bli værende i utlandet
270 etter endte studier, samt være en aktiv informasjonskanal i denne sammenheng.

271

272 **Praktikantopphold i utlandet**

273 ANSA mener praksisopphold i utlandet er, i likhet med utenlandsstudier, et strategisk virkemiddel for å
274 internasjonalisere norsk samfunns- og næringsliv, og verdifullt for den enkelte praktikant og for det
275 norske samfunn som helhet.

276

277 Alle skal ha muligheten for å ta praktikantopphold uavhengig av økonomisk bakgrunn. Man skal ikke
278 straffes økonomisk gjennom dårlige kompensasjons- og lønnsordninger og ekstra renteutgifter på
279 studielånet når man er praktikant. Et praktikantopphold skal være et opphold hvor opplæring står i
280 fokus. Samtidig er det viktig at arbeidsgiver anerkjenner den betydelige arbeidsinnsatsen
281 praktikantene legger ned.

282

283 ANSA vil:

- 284 • At det gis rentefritak på studielånet til alle som kan dokumentere praktikantopphold hvor
- 285 inntekten er under 15 000 NOK pr måned, uavhengig av varighet.
- 286 • At stipend, kompensasjon eller lønn skal dekke de faktiske bo og levekostnadene i landet.
- 287 • At Utenriksdepartementet og Kunnskapsdepartementet klargjør seg imellom om
- 288 praktikantordningen ved norske utenriksstasjoner skal regnes som en del av høyere
- 289 utdanning eller arbeid og at de økonomiske rammene for ordningen innrettes deretter.
- 290 • Gi innspill til Utenriksdepartementet på vegne av ANSA-studenters erfaring om hvordan man
- 291 kan forbedre/kvalitetssikre praktikantoppholdet.